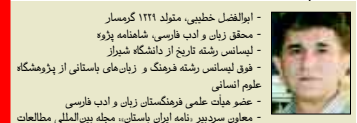

درباره ابوالفضل خطیبی

ابوالفضل خطیبی، متولد ۱۳۲۱ کوسار - محقق زبان و ادب فارسی، شاهنامه پژوه - لیسانس رشته تاریخ از دانشگاه تبریز - فوق لیسانس رشته فرهنگ و زبان‌های باستانی از پژوهشگاه علوم انسانی - عضو هیات علمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی - معاون سوبیر، نامه ایران باستان، مجله بیدارالمللی، مطالعات ایرانی

وی ریاستر علم گروه تاریخ دایرةالمعارف بزرگ اسراى (۱۳۷۰-۱۳۷۱) - عضو شورای تخصصی گروه علوم انسانی مرکز نشر دانشگاهی - معاون گروه فرهنگ‌نویسی فرهنگستان زبان و ادب فارسی زیر نظر دکتر علی اشرف صادقی

شاگردی در محضر اساتیدی چون دکتر کاتبون مزداور، دکتر محمد قلی راشد محصل، دکتر مهشید میوهخانی، دکتر زرشان، دکتر صادق سجادی، دکتر زریاب خویی، دکتر علی اشرف صادقی

دریافت جایزه حامیان نسخ خطی به خاطر مقاله اصالت کهن‌ترین نسخه شاهنامه، فلورانس ۱۳۸۰ هـ.

نکازده پیش از صد مقاله علمی به ویژه درباره شاهنامه در دانشنامه‌ها و مجلات تخصصی ادبی

همکاری در تصحیح شاهنامه با دکتر جلال خالقی مطلق در جلد هفتم این مقاله از می توان

سرگذشت سیرالملوک ابن مغفغ یکی نامه بود که باستان، اسامان بهرام گوروزاده، ندای پر رمز و راز مهر نکلمی به فرهنگ‌های شاهنامه از آغاز تا امروز و ...

کارهای در دست چاپ

تصحیح و شرح ابیات دفتر هفتم شاهنامه، ترجمه کتابی با عنوان دفتر نفی در شاهنامه ویس و رامین از هلمر ریگنر، گردیده مقاله‌های نشر دانش درباره شاهنامه و ...

در سایه شاهنامه

علاقه او به شاهنامه و متون کهن باعث شد او با خود عهد ببندد تا تحقیق در زمینه شاهنامه را تا پایان عمر ادامه دهد و شرایطی فراهم آمد تا او بتواند به عهد خود وفادار باشد. زیرا در حدود ۵ سال پیش با دریافت نامه‌ای از دکتر جلال خالقی مطلق از هامبورگ - شاهنامه پژوهش - فصلی دیگر در زمینه پژوهش شاهنامه در زندگی اش ورق خورد. او توانست در تصحیح شاهنامه به دکتر جلال خالقی مطلق کمک کند و طی ۵ سال گذشته تاکنون هواره تمام توان و همت خود را در تصحیح جلد هفتم این شاهنامه به کار بسته است و در کنار جلدهای دیگر که در خلال خالقی مطلق (جلدهای یکم تا پنجم و هشتم) و دکتر امید سالار (جلد ششم) تصحیح کرده‌اند، در سه سالهای آینده حاصل زحمات او نیز به بازار کتاب عرضه خواهد شد و دوستان آن شاهنامه می‌توانند از آن استفاده کنند. مهمترین ویژگی‌های این تصحیح جدید که منتهای مصححان قبلی فاقد آنها بود، به قرار ذیل است:

- ۱- بررسی و ارزیابی بیش از ۴۵ دستنویس شاهنامه و انتشار نتایج این بررسی‌ها در مقاله‌های متعدد و سرنوشت‌بخش ۱۵ دستنویس از کهن‌ترین و معتبرترین آنها برای تصحیح.
- ۲- انتخاب کهن‌ترین و معتبرترین دستنویس‌نویافته، یعنی دستنویس فلورانس (مورخ ۶۱۴ هـ. ق. مشتمل بر نیمه نخست شاهنامه) به عنوان دستنویس اساسی.
- ۳- کارگیری اصول علمی تصحیح متن به ویژه اصل (صیغ دشنوار برتر است) خالقی با بهره‌گیری عینی و محتاطانه از این اصل برخلاف برخی مصححان پیشین از

بعد از آن به خدمت وظیفه رفت و در همان دوران به پیشنهاد یکی از دوستانش در دایرةالمعارف بزرگ اسلامی به صورت نیمه وقت به همکاری مشغول شد. این همکاری سرآغازی برای تکوین و ساخت زندگی علمی او شد و حضور استنادی چون دکتر زریاب خویی، استاد مسلم تاریخ در پرورش شخصیت و زندگی علمی او بسیار مؤثر افتاد. عشق و علاقه به کار تحقیقی و تشویق استادان باعث شد خطیبی در کارش تبحر خاصی یابد تا جایی که هم‌با دیگر اساتید در تألیف مهمترین مقالات دایرةالمعارف برکت می‌جست و آثاری جدی در این زمینه تألیف کرد که می‌توان از میان آنها به مدخل‌های ابوسعید بهادر، یزین و میوه، ابوسهل زوزنی، اسدی طوسی، اتانکار از دیجان و ... اشاره کرد. در کنار مقاله دکتر زریاب خویی با نام «ابوسعید گورکان» به چاپ رسید، استاد زریاب خویی با تشویق و محبت هایش او را تشویق نمود لطف قرار داد و اسباب جدیت و تمرکز او را بیش از پیش فراهم کرد. پیش از آن زمان خطیبی در بخش تاریخ دایرةالمعارف بزرگ اسلامی منتقل شده بود و زیر نظر دکتر صادق سجادی، در زمینه تاریخ فعالیت می‌کرد. حاصل پژوهش او در این بخش تألیف بیش از ۴۰ مقاله و مدخل است. خطیبی به پیشنهاد دکتر فتح الله مجتبیایی، رئیس گروه ادبیات فارسی، مقاله ابوعلی بلخی و اسدی طوسی را نوشت که در ابتدای راه، برای او که جوانی تازه کار بود کاری صعب و سخت به نظر می‌آمد اما ماند همیشه از عهده‌اش به خوبی برآمد و مقاله‌های شایسته‌ای در خود به جا گذاشت، علاقه وافر خطیبی به ادبیات حماسی و با آن داشت که در زمینه فرهنگ و زبان‌های باستانی ادامه تحصیل دهد. در سال ۱۳۷۲ در رشته فرهنگ و زبان‌های باستانی پژوهشگاه علوم انسانی رشته دوم را از آن خود کرد و همین امر سبب شد تا بتواند با آگاهی از فرهنگ و زبان‌های باستانی ایران به‌بها به خوبی در زمینه شاهنامه آثار مؤثری از خود عرضه کند، چرا که بعدها استیگ محقی رشته ادبیات حماسی بدون آگاهی از فرهنگ و زبان‌های باستانی نمی‌تواند موفق باشد.

ابوالفضل خطیبی از حضور استنادی چون دکتر کاتبون مزداور، دکتر محمدتقی راشد محصل، دکتر مهشید میوهخانی، دکتر زرشان بهره‌جسته و از زنده یاد دکتر احمد تقی‌زنی نیز بهره‌ها دانوده‌است. او در سال ۱۳۷۵ توانست مدرک فوق لیسانس

زهر اطعماسی: شاهنامه هویت فرهنگی ماست. آنچه فردوسی بزرگ به شمر رساند، اینک بعد از گذشت حدود هفتاد سال به یکی از مهمترین اسناد در بررسی تاریخ و فرهنگ مابذل شده و آن گونه که چاپ‌های متعدد آن پژوهش پژوهشگران مختلف ایرانی و خارجی نشان می‌دهد، این اثر عظیم غیر از نقش ویژه‌اش در ادبیات فارسی، بر مرکز پژوهش‌های ایران شناسی نیز شده است. اما با وجود تحقیقات پژوهشگران ایرانی و خارجی همچنان نکات فراوان بسیاری در مورد اندیشه‌های فردوسی و جایگاه رفیع شاهنامه تا گفته مانده و در بسیاری از موارد، بر برداشت‌های نادرستی از پژوهشگران و همچنین الحاقات گوناگون سبب بروز مشکلاتی به‌شمار در فهم شاهنامه و قضاوت درباره آن شده است. در این شرایط تنها راه ترمیم شدن به شاهنامه واقعی خواندن نتیجه تحقیقات پژوهشگران است که با خود پیمان بسته‌اند هیچگاه از بررسی علمی این اثر جاوید دست نکشند. ابوالفضل خطیبی یکی از این چهره‌هاست گرچه جوانتر از بسیاری پژوهندگان کهنه کار فردوسی است اما پژوهش‌های و فقه‌اش در زمینه شاهنامه و چاپ مقاله‌های او در سالهای اخیر راهگشای رسیدن به اندیشه‌های فردوسی و تزکیک شدن به این اثر مهم بوده است. ابوالفضل خطیبی، پژوهشگر ادبی، در یکی از روستاهای حاشیه کبیر کوسار به دنیا آمده، تحصیلات ابتدایی را در همان روستا و در دوره‌های راهنمایی و دبیرستان را در بخش آرادان گذرانده است، میل به دانستن و در سبب شد تا رشته تاریخ را انتخاب کند و در تمام دوران تحصیل این انگیزه او را بر آرد داشت تا مطالعه و کتابخوانی یکی از تفریحات جدی‌اش باشد و از این تفریح همیشه لذت‌برد. بین سالهای ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۳ که دوران تحصیل او در رشته تاریخ بود، او همواره به این می‌اندیشید که در محیطی پژوهشی علمی قرار بگیرد تا بتواند آرزوی دیرینه‌اش که همانا پژوهش بود را برآورده کند. به خاطر وفقه‌ای که در تمام تحصیلات کارشناسی‌اش تطبیلی دانشگاهی - رخ داد، او سرانجام در سال ۱۳۶۳ توانست در رشته تاریخ فارغ التحصیل شود.

دستنویس اساسی گور کبیر پروانه کرده است. ۴- استفاده از ترجمه عربی بنداری از شاهنامه (از دفتر دوم به بعد به طور کامل) ۵- پیروی از شیوه‌ای علمی و ساده در ثبت نسخه‌های مختلف، چنان‌که خواننده با نگاهی به زیر صفحات به آسانی می‌تواند تنها به نام‌خطی ضبط‌ها که به معمولی آنها نیز پیوسته است. ۶- اتخاذ روش تحقیقی و استفاده منطقی از منابع جنسی در تصحیح متن. در دیگر فعالیت‌های ابوالفضل خطیبی، همکاری در تدوین فرهنگ جامع زبان فارسی به عنوان معاون گروه فرهنگ‌نویسی در فرهنگستان زبان و ادب فارسی، زیر نظر دکتر علی اشرف صادقی است که کاری عظیم و قابل ستایش است. او با حضور و همکاری مستمرش در گروه فرهنگ‌نویسی به فرهنگ ایران و ادبیات خدمت شایسته می‌کند. از مقالات او در زمینه شاهنامه که بیش از صد عنوان مقاله است می‌توان به: راهی و رویات مرگ جهان پهلوان در شاهنامه، نگاهی به فرهنگ شاهنامه، استنباط در برخی، در دفاع از فردوسی (ترجمه)، جدل‌های جدید درباره شاهنامه از منظر ادبیات تطبیقی، باز هم ضیاع کار به دوش، اصالت کهن‌ترین نسخه شاهنامه فلورانس، ۶۱۴ هـ. ق.، کتاب خوش ذوق و دردسر صمغ و ... اشاره کرد. در مقاله اصالت کهن‌ترین نسخه شاهنامه فلورانس، ۶۱۴ هـ. ق. که اسامال جایزه ویژه حامیان نسخ خطی را نیز از آن خود کرد، می‌توانیم، نسخه فلورانس، کهن‌ترین و معتبرترین نسخه شاهنامه شده شاهنامه است و در نیمه نخست شاهنامه، در منظر خطی، به درستی، اساس تصحیح قرار گرفته است. افزون بر این، این نسخه راهنمای بسیار خوبی است برای ارزیابی نسخه‌های دیگر، به ویژه اقدام نسخ کامل شاهنامه در نیمه دوم. نسخه فلورانس در میان نسخه‌های امپراتور زبان فارسی، سرگذشت غمباری داشته است و خطیبی که بر آن رفته به هیچ یک از نسخ خطی فارسی توفیق است. در مقاله پیش‌های زن سزینا در شاهنامه، نیز خطیبی نوشته است: «در شاهنامه بیت‌های بسیاری از توصیف و ستایش ویژگی‌های ظاهری و معنوی نیکوئی زبان آمده است. توصیف‌هایی از این دست فراوان به چشم می‌خورد: آراسته همچون پهلار، آرایش روزگار، پری چهره، سوسمی، ناشسته گوهر، آرام دل، بهشتی روی ماه دیدار. ولی در شاهکار فردوسی بیت‌هایی نیز هست که زن سزینا است و در آن عقاید منفی نسبت به زن ابراز شده است که معروفترین آنها الحاقی‌اند.

به‌منظر ابوالفضل خطیبی ابهاماتی که تاکنون درباره دیدگاه‌های فردوسی در مورد مسائل مختلف از جمله سال زن دیده غالباً از سه‌جا سرچشمه گرفته‌است: اول نشناختن منبع شاهنامه دوم سزینا در بیان بیت‌های الحاقی از اصل و سوم جدول کندن بیت‌هایی از شاهنامه و بررسی آنها، بی‌آنکه به متن و منابع داستانهایی توجه شد که بیت‌ها را برآورد. از دیگر آثار ابوالفضل خطیبی شرحی است که بر جلد هفتم شاهنامه خالقی نوشت. این کتاب تحقیقی شرح ابیات شاهنامه و از ویژگی‌های خاصی برخوردار است. فرهنگ جامع شاهنامه، نیز از دیگر آثار ابوالفضل خطیبی است که از لحاظ علمی جاشین فرهنگ کیف - فرهنگ جامع شاهنامه - خواهد شد. در این فرهنگ که بر اساس تصحیح خالقی انجام خواهد شد، نگارنده سعی بر آن دارد تا همه لغات، اعلام و سبب‌ها را در مد نظر قرار دهد تا خواننده با مراجعه به واژه بتواند سبب‌ها را بدست آورد. در دیگر تألیفات او می‌توان به ترجمه کتابی با عنوان تفهیم باوری در شاهنامه و ویس و رامین، از هلمر ریگنر اشاره کرد که مرکز نشر دانشگاهی سال آینده آن را منتشر خواهد کرد. ابوالفضل خطیبی تاکنون بیش از صد مقاله و نقد کتاب در مجلات نشر دانش، نامه فرهنگستان، نامه ایران باستان و دانشنامه‌ها و مجموعه‌های مختلف به چاپ رسانده است که بسیاری از آنها، با شاهنامه مرتبط بوده‌اند...

اما صفحه هرگان امروز روزنامه ایران، جشن نامه همه استادان ابوالفضل خطیبی را منتشر کرده است، دکتر علی اشرف صادقی، دکتر کاتبون مزداور، دکتر محمدتقی راشد محصل، دکتر جلال خالقی مطلق و ... و خطیبی گرچه جوانتر از آن است که در صفحه هرگان و براساس روال تقدیر از بزرگان در این صفحه قرار گیرد، اما جوانی او مانع از نادیده انگاشتن توانمندی‌ها و استعداد او نیست و چه بسا برانگیختن شوق او با به یادآوردن توانمندی‌هایش، در راه درازی که برای تألیف و خلق آثار تازه در پیش دارد، خدمتی باشد به فرهنگ و ادب ایران زمین ...

در جیب های خود جستجو کنید.

برای یافتن زیبایی جستجو کنید. به دنبال رسیدن به آرامش جستجو کنید. قدرت و کثرت را بی همیشه هنر له طبیعت با دانشتان امکان اینترنت، بست الکترونیکی، بخش مینیونی و یک دوربین ۲ مگاپیکسل در جیب شما، فوق زندگی را در آن می‌یابید. عوایل جدید نوبیا N70 را در پیگاه تلفظ رسانی www.nokiameana.com مشاهده کنید و دریابید که چگونه یک کامپیوتر در جیب‌های می‌گیرد.

Nokia Sseries

See new. Hear new. Feel new.

دید نو، صدای نو، احساس نو.

www.nokiameana.com/n70

نوکیا

ارتباط مردمی

نوکیا با گارانتی رسمی اتصالات در کل خاورمیانه

